

БЕРДОС МАКСИМ, ОСТАПЕНКО ДЕНИС, ДЮЖЕВ ОЛЕКСАНДР,
аспіранти

Науковий керівник - **КОСЕНКО АНДРІЙ**, к.е.н., професор

Національний технічний університет «ХПИ», м. Харків

ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОРИСТАННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ОБІГУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інноваційні технології відіграють важливу роль у сучасному господарському обігу. Вони дозволяють зменшити витрати, підвищити ефективність бізнес-процесів та створити нові можливості для зростання [1-12].

Інноваційні технології — це нові або покращені методи, процеси, продукти або послуги, які використовуються для підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності бізнесу [1, 4]. Вони можуть включати: нові технології - використання новітніх наукових досягнень у виробництві, зберіганні та споживанні товарів і послуг; процесні інновації - поліпшення існуючих виробничих або бізнес-процесів для зменшення витрат чи підвищення швидкості виконання; продуктові інновації - розробка нових продуктів або удосконалення вже існуючих з метою задоволення потреб споживачів; технологічні рішення - нові системи та платформи, такі як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей (IoT), які можуть поліпшити бізнес-процеси та взаємодію з клієнтами. Інноваційні технології дозволяють компаніям бути більш гнучкими, адаптуватися до змін на ринку та знаходити нові шляхи для зростання [2, 5, 8, 11].

Основні методи введення інноваційних технологій у господарський обіг, які ми пропонуємо для використання на промислових підприємствах.

1. Ліцензування є одним із найпоширеніших методів введення інноваційних технологій на ринок. У цьому випадку власник технології надає право іншій стороні (ліцензіату) використовувати її за певну плату або на інших умовах. Основні види ліцензування: патентне ліцензування — передача прав на використання патентованих технологій або винаходів; ліцензія на програмне забезпечення — надання доступу до використання розробленого ПЗ для комерційних чи виробничих цілей [3, 12]. Переваги ліцензування: швидкий вихід на ринок без необхідності великих інвестицій у власне виробництво; можливість поширення технології на різні ринки без необхідності прямого втручання власника.

2. Франчайзинг — це метод комерціалізації інноваційних технологій, при якому одна сторона (франчайзер) надає іншій стороні (франчайзі) право на використання своєї бізнес-моделі, бренду та технологій в обмін на роялті або інші форми компенсації. Переваги франчайзингу: франчайзі отримує готову бізнес-модель, що мінімізує ризики введення нових технологій; франчайзер має можливість розширити бізнес і технології на нові ринки з мінімальними витратами на управління.

3. Спільні підприємства (Joint ventures) — це форма співпраці, при якій дві або більше компанії створюють нове підприємство для спільного використання технологій та інших ресурсів. Це дозволяє інтегрувати інноваційні технології

на нових ринках і використовувати спільні знання та досвід. Переваги спільних підприємств: обмін ресурсами і зниження ризиків; можливість швидкої адаптації технологій до нових ринків або умов.

4. Інвестиції в стартапи. Введення інноваційних технологій через інвестиції в стартапи є ефективним методом для підприємств, що прагнуть впровадити нові технології, не розробляючи їх самостійно. Компанії можуть інвестувати в технологічні стартапи, які володіють інноваціями, і отримувати частку в бізнесі або повний доступ до технологій. Переваги інвестицій в стартапи: придбання нових технологій без необхідності створювати їх із нуля; підтримка молодих інноваційних компаній і швидкий доступ до передових розробок.

5. Інкубатори та акселератори є платформами, що підтримують розвиток інноваційних ідей і стартапів. Ці програми часто надають молодим компаніям доступ до ресурсів, фінансування та експертної підтримки, допомагаючи їм вивести свої інноваційні продукти на ринок. Переваги інкубаторів і акселераторів: допомога стартапам у перших етапах розвитку та виході на ринок; швидка комерціалізація технологій із підтримкою досвідчених менторів і інвесторів.

6. Злиття і поглинання (M&A). Введення інноваційних технологій через злиття і поглинання є стратегією, за якої компанія купує інші підприємства, що володіють новими технологіями. Це дозволяє швидко інтегрувати інновації в існуючу інфраструктуру компанії. Переваги M&A: можливість отримати доступ до нових технологій та ринків за короткий час; усунення конкуренції, якщо купується компанія-конкурент із передовими технологіями.

7. Трансфер технологій — це процес передачі інноваційних технологій від однієї організації до іншої, що включає не лише передачу знань, а й підтримку адаптації технологій до потреб нової компанії або ринку. Основні форми трансферу: міжнародний трансфер технологій — передача технологій між країнами для впровадження на нових ринках; внутрішній трансфер — передача технологій між різними підрозділами або компаніями всередині однієї корпорації.

8. Виведення на ринок власними силами (in-house). Компанії можуть впроваджувати інноваційні технології власними силами, коли внутрішні відділи досліджень і розробок (R&D) розробляють нові технології, які потім інтегруються у виробничі процеси або продукти компанії. Це вимагає значних інвестицій і часу, але дозволяє підприємству повністю контролювати технології та їх комерціалізацію. Переваги in-house розробки: повний контроль над технологіями і процесом їх впровадження; можливість глибокої адаптації технологій до специфічних потреб компанії.

9. Краудфандинг. У сучасному цифровому світі краудфандинг став популярним методом введення інноваційних продуктів і технологій на ринок. Це метод залучення фінансування через платформу для підтримки нових ідей і стартапів від великої кількості інвесторів або споживачів. Переваги краудфандингу: можливість фінансувати проекти без залучення великих

інвесторів; відкриття ринку та залучення клієнтів ще до офіційного запуску продукту.

Введення інноваційних технологій у господарський обіг є важливим етапом для комерціалізації ідей і забезпечення економічного розвитку підприємств та країн. Кожен із методів має свої переваги та недоліки, і вибір стратегії залежить від специфіки технології, ринку та ресурсів компанії. Ефективне впровадження інновацій дозволяє підприємствам забезпечити свою конкурентоспроможність, підвищити продуктивність та адаптуватися до швидкозмінних ринкових умов. Введення інноваційних технологій у господарський обіг є критичним етапом для забезпечення економічного зростання та розвитку інноваційної економіки.

Список використаних джерел

1. Кобелева Т.О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354 с.
2. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.
3. Pererva P.G., Kobieliava T.O., Shaulska L.V. Entrepreneurial Risks: Essence, Classification and Management opportunities // *Економічний журнал Одеського політехн. університету*. 2023. № 1(23). С. 43-50.
4. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник / П.Г.Перерва [та ін.]; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Планета-Принт, 2019. 1002 с.
5. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політики на підприємствах туристичної індустрії // *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (екон. науки): зб. наук. пр.* Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 47 (1323). С. 114-120.
6. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності // *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (екон. науки) зб. наук. пр.* Харків: НТУ «ХПІ», 2018. № 48 (1324). С. 121-127.
7. Перерва П.Г., Побережна Н.М. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 2.- С. 191-198.
8. Перерва П.Г., Ткачова Н.П., Шаульська Л.В. Рефлексивне управління підприємствами в умовах діджиталізації бізнес-процесів в промисловій та аграрній сферах // *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. Харків: 1 (191). 2024. С. 87-101.
9. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
10. Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G. (2017) Compliance service at guest services enterprises // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Полтава: ПУЕТ, 2017. С. 389-391.
11. Nagy S., Sikorska M., Pererva P. (2018) Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire. Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 21-22.
12. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Збалансована система показників в інноваційно-інвестиційній політиці промислового підприємства // *Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків : НТУ «ХПІ». 2015. № 60 (1169). С. 50-54.

